

Α΄ κλίση ουσιαστικών

αρσενικά σε – ας,   θηλυκά σε – α,
αρσενικά σε – ης   θηλυκά σε – η

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	ὁ ταμί-ας	ὁ στρατιώτ-ης	ἡ σημαί-α	ἡ κόμ-η
Γενική	τοῦ ταμί-ου²	τοῦ στρατιώτ-ου²	τῆς σημαί-ας⁴	τῆς κόμ-ης
Δοτική	τῷ ταμί-α	τῷ στρατιώτ-η	τῇ σημαί-α	τῇ κόμ-η
Αιτιατική	τόν ταμί-αν	τόν στρατιώτ-ην	τήν σημαί-αν	την κόμ-ην
Κλητική	ὦ ταμί-α³	ὦ στρατιώτ-α³	ὦ σημαί-α	ὦ κόμ-η
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	οἱ ταμί-αι	οἱ στρατιώτ-αι⁵	αἱ σημαῖ-αι⁵	αἱ κῶμ-αι⁵
Γενική	τῶν ταμι-ῶν¹	τῶν στρατιωτ-ῶν¹	τῶν σημαι-ῶν¹	τῶν κωμ-ῶν¹
Δοτική	τοῖς ταμί-αις	τοῖς στρατιώτ-αις	ταῖς σημαί-αις	ταῖς κόμ-αις
Αιτιατική	τούς ταμί-ας⁴	τούς στρατιώτ-ας⁴	τάς σημαί-ας⁴	τάς κόμ-ας⁴
Κλητική	ὦ ταμί-αι	ὦ στρατιώτ-αι	ὦ σημαῖ-αι	ὦ κῶμ-αι

Σημειώσεις: 1 = η γενική πληθυντικού τονίζεται πάντα στη λήγουσα, με περισπωμένη

2 = Προσοχή, η γενική σε –ου

3 = Προσοχή, η κλητική σε –α (όλα τα σε –ης σχηματίζουν κλητική ενικού σε ἄ, ΕΚΤΟΣ από τα σε –δης και τα κύρια ονόματα (όχι τα εθνικά)

4 = η κατάληξη –ας είναι μακρόχρονη

5 = το «αι» στο τέλος της ονομαστικής και κλητικής είναι βραχύχρονο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	ὁ μαθητ-ῆς	ἡ στρατι-ᾶ	ἡ ἀλήθει-α	ἡ ψυχ-ῆ
Γενική	τοῦ μαθητ-οῦ²	τῆς στρατι-ᾶς	τῆς ἀληθεί-ας⁸	τῆς ψυχ-ῆς⁶
Δοτική	τῷ μαθητ-ῆ⁶	τῇ στρατι-ᾶ	τῇ ἀληθεί-α⁸	τῇ ψυχ-ῆ⁶
Αιτιατική	τόν μαθητ-ῆν	τήν στρατι-ᾶν	τήν ἀλήθει-αν	τήν ψυχ-ῆν
Κλητική	ὦ μαθητ-ᾶ³	ὦ στρατι-ᾶ³	ὦ ἀλήθει-α	ὦ ψυχ-ῆ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ονομαστική	οἱ μαθητ-αῖ⁷	αἱ στρατι-αῖ⁷	αἱ ἀλήθει-αι	αἱ ψυχ-αῖ⁷
Γενική	τῶν μαθητ-ῶν¹	τῶν στρατι-ῶν¹	τῶν ἀληθει-ῶν¹	τῶν ψυχ-ῶν¹
Δοτική	τοῖς μαθητ-αῖς⁶	ταῖς στρατι-αῖς⁶	ταῖς ἀληθεί-αις⁸	ταῖς ψυχ-αῖς⁶
Αιτιατική	τούς μαθητ-ᾶς	τάς στρατι-ᾶς	τάς ἀληθεί-ας⁸	τάς ψυχ-ᾶς
Κλητική	ὦ μαθητ-αῖ	ὦ στρατι-αῖ	ὦ ἀλήθει-αι	ὦ ψυχ-αῖ

Σημειώσεις: 6 = γενική και δοτική ενικού και πληθυντικού, όταν τονίζονται στη λήγουσα, παίρνουν περισπωμένη

7 = αρσενικά και θηλυκά στον πληθυντικό έχουν τις ίδιες καταλήξεις

8 = προσοχή! Με μακρόχρονη λήγουσα, ΔΕΝ τονίζεται η προπαραραλήγουσα → Κατεβάζουμε τον τόνο στην παραλήγουσα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

➤ Τα αρσενικά

- ✓ έχουν τη γενική ενικού σε -ου
- ✓ έχουν την κλητική ενικού σε -ᾶ (το α **βραχύχρονο**), όσα λήγουν σε:

-της, -άρχης, -πώλης, -τριβής, -μέτρης, -ώνης, -λάτρης και τα εθνικά → π.χ. ο Πέρσης → (ᾶ) Πέρσα - ΠΡΟΣΟΧΗ: Το όνομα «δεσπότης» στην κλητική ενικού ανεβάζει τον τόνο → (ᾶ) δέσποτα.

- ✓ Έχουν τα δίχρονα φθνήεντα α, ι, υ :

α) **βραχύχρονα** όσα λήγουν σε: -ῦτης (προερχόμενα από ρήματα π.χ. λύ^ο > λύτης), -ίδης (εὐπατριδής), -ᾶτης (ἀμαξηλάτης)

β) **μακρόχρονα** όσα λήγουν σε: -ῖτης (τεχνίτης), -ᾶτης (όσα δηλώνουν καταγ^ογή: Ἐλεάτης), -ῦτης (όσα δεν προέρχονται από ρήματα π.χ. πρεσβύτης)

➤ Τα θηλυκά

- ✓ όταν πριν από το -α υπάρχει φθνήεν ή ρ το -ᾶ λέγεται **καθαρό**, διατηρείται σε όλες τις πτώσεις και είναι **μακρόχρονο**. Εξαιρούνται (και έχουν το -α **βραχύχρονο**): γαῖα/γραῖα, μαῖα/μυῖα/μοῖρα, πειῖρα/πρωῖρα, σπειῖρα/σφαιῖρα/σφῦρα και τα προπαροξύτονα: ἡ εὐγένειᾶ

- ✓ όταν πριν από -α υπάρχει σύμφθνο, εκτός του ρ, το -ᾶ λέγεται **μη καθαρό**, είναι **βραχύχρονο** και μετατρέπεται στη γενική και δοτική ενικού σε -η : ἡ θύελλα / τῆς θυέλλης / τῆ θυέλλη - ἡ γλῶσσα / τῆς γλώσσης / τῆ γλώσση

Ένα παράδειγμα →

γλῶσσα	γλῶσαι
γλώσσης	γλωσσῶν
γλώσση	γλώσσαις
γλῶσσαν	γλώσσας
γλῶσσα	γλῶσαι

- ✓ στην αιτιατική και κλητική ενικού το -α είναι ό,τι και στην ονομαστική : ἰέρειᾶ → ἰέρειᾶν / ᾶ ἰέρειᾶ - σημαῖᾶ → σημαῖᾶν / ᾶ σημαῖα

➤ ΤΟΝΙΣΜΟΣ

Γενικά τα πρωτόκλιτα ουσιαστικά έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας βραχύ. **Εξαιρούνται** τα εθνικά σε ᾶτης (πχ Σπαρτιάτης), τα ῖτης και ο πρεσβύτης (πχ πολίτης), τα σφῦρα, μᾶζα, αἰσχύνη, δίνη, κλίνη, νίκη, ὕλη, ῥύμη (=ορμή, δρόμος), λύπη που έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό.

Κατά το ταμίας κλίνονται: λοχίας, κοχλίας, μανδύας, Γοργίας, νεανίας, τραυματίας κ.α.

Κατά το στρατιώτης κλίνονται: εὐπατριδής, ἄρματηλάτης, ἐργάτης, πελάτης, κομήτης, μαθητής, μεσίτης (ῖ), ποιητής, τεχνίτης (ῖ), κριτής, δῦτης, ἠπειρώτης, θύτης, πρεσβύτης (ῦ), πολίτης (ῖ), νησιώτης, πατριώτης, προδότης, τοξότης, δημότης, δεσπότης (ᾶ δέσποτα), οἰκέτης κ.α.

Κατά το γλῶσσα κλίνονται: κίσσα (ῖ), βασίλισσα, δίγα (ῖ), δράκαινα, πίσσα (ῖ), πεῖνα, θεραπεία, ἄμιλλα, θύελλα, μέλισσα, μᾶζα, τρίαινα, θάλασσα κ.α.

Κατά το ψυχή κλίνονται: αἰσχύνη, δίκη, δίνη, βλάβη, κλίνη, νίκη, νόμφη, σπάθη, σκαπάνη, τύχη, φάτνη, τιμή, ψυχή, λίμνη, δάφνη, πύλη, λύπη κ.α.

Κατά το ἀλήθεια κλίνονται: εὐσέβεια, ἐνέργεια, ἀμέλεια, βοήθεια, ἐπιμέλεια